

DESIATOK

Mnohé svetské noviny v týchto dňoch vyrukovali s ďalšou spŕškou kritiky na adresu biblického kresťanstva, keď vo svojich článkoch pohoršene krútia hlavami nad tým, že aj v dobe najväčšej realitnej krízy od čias veľkej hospodárskej depresie, keď miliónom Američanov hrozí, že prídu o strechu nad hlavou, sa predsa len nájdu takí, pre ktorých má zmluva s Bohom oveľa väčšiu váhu ako akýkoľvek svetský záväzok, vrátane hypotéky. Agentúra Reuters napríklad zverejnila rozhovor (a ČTK ho priniesla aj na náš trh) s riaditeľom neziskovej organizácie poskytujúcej poradenstvo ľuďom v tiesni, v ktorom sa uvádza, že po preskúmaní mesačných výdavkov zadlžených kresťanov zistil, že im zostala jediná položka, ktorú by mohli obetovať, a to desiatok, na čo však oni povedali, že si svoj dom nemôžu dovoliť a jednoducho odišli preč. Podobné pohoršenia adresovali stanoviskám kresťanského sociológa Georgea Barnu, ktorého prieskum preukázal, že biblickí kresťania sú nielen presvedčení o svojom spasení, ale že odovzdávaním desiatkov vyjadrujú Bohu svoju vďaku. A napriek tomu, že ich ekonomika zaujíma, neveria tomu, že by vláda bola určená na to, aby prinášala všetky riešenia. A vyjadrenie Rogera Oldhama z

Južného baptistického konventu: „Je to proste fakt, že pre kresťanov je zmluva s Bohom na prvom mieste ... A znamená pre nich viac ako ich vlastný domov.“ považujú za svätokrádež konzumu.

Články zvyčajne končia poukázaním na nepraktické konanie týchto nebezpečných fanatikov a bláznov, dobre že nie nepriateľov ľudstva, pre ktorých desiatok nie je len jedným z výdavkov, ktorý sa dá jednoducho škrtnúť, ale niečím viac. A nezabúdajúc na sociálne cítenie čoraz viac liberálnej Ameriky uvádzajú príbeh 68-ročnej babky, ktorej dcéra si zobrala hypotéku, ale keďže ju prestala platiť, úbohá starena, ktorá figurovala ako ručiteľ, bola postavená pred rozhodnutie, či platiť 200 dolárový mesačný desiatok a prísť o strechu nad hlavou, alebo miesto desiatku splácať mesačne 500 dolárovú dcérinu hypotéku a v pokoji si užívať dôchodok vo svojom dome. Ešte že tá stará babka (a s neskrývanou hrdosťou poviem: „moja sestra v Kristovi“) čítala viac Bibliu než finančné správy, a preto slobodne vyhlásila: „Pred tridsiatimi rokmi som urobila zmluvu s Bohom a od tej doby dávam... Nič ma neprinúti k tomu, aby som s tým prestala. Vzťah s Bohom je pre mňa na prvom mieste.“

Ale presuňme sa zo svetských médií do Božieho Slova a pozrime sa na Boží názor, ako On hodnotí túto situáciu. V týchto zopár riadkoch mi nejde o predloženie podrobného biblického vyučovania o desiatkoch, ale na poukázanie niečoho, čo tento svet nechápe a pochopiť ani nemôže. A to z jednoduchého dôvodu, ktorý už pred dvetisíc rokmi opísal Pavol: „...telesný človek nechápe veci Ducha Božieho, lebo sú mu bláznovstvom,“ (1Kor. 2.14). A tu v tomto bode by som asi začal.

Svet a ľudia, ktorí si myslia že ho riadia, sú napriek rôznym liberálnym názorom tolerantní len dovtedy, kým robíte všetko tak, ako si predstavujú oni. Akonáhle sa niekto nespráva podľa ich presvedčenia, snažia sa ho výsmechom znemožniť pred celým svetom, označia ho za blázna a fanatika. Človek s iným, než ich presvedčením, nemá v ich humanistickom svete šancu. A tu sa začína čítať jedna z odpovedí, prečo sa učenie a samozrejme prax o desiatkoch tak nepáči ľuďom. Kým humanisti súhlasne prikyvujú hlavami nad krásnou ľudskou druhou sériou „Desatora“, obsahujúcou prikázania ako *Nezabiješ! Nezosmilniš! Neukradneš!* a pod., záhadne im zmizla séria prvá, ktorá logicky predchádza tej druhej. A tá nekompromisne začína

prehlásením, že *Hospodin je Bohom a človek nebude mať iných bohov pred Ním*. No, tu sa humanizmus už vytráca a nasleduje varovanie: „Bacha na fanatika Mojžiša, ktorý ešteže žil v starozákonnej dobe.“

Akurát ľudí, robiacich rozdiel medzi Starým a Novým zákonom, asi nepotešia slová Ježiša Krista, ktorý na otázku jedného zákonníka: „*Ktoré prikázanie je najprvšie od všetkých? ... odpovedal, že najprvšie od všetkých prikázaní je: Čuj, Izraelu, Pán, náš Bôh, je Pán jeden! A: milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, z celej svojej mysli a z celej svojej sily. To je prvé prikázanie. A druhé podobné je toto: Milovať budeš svojho blížneho jako samého seba! Iného prikázania väčšieho nad tieto niet.*“ (Mar. 12.28-31). Takže z úst samotného Ježiša Krista máme odpoveď na otázku, kto je Jednotkou. A keď sme si už vytýčili rozdiel medzi biblickým názorom (podľa ktorého je stredobodom všetkého Boh) a humanisticko-egoistického názorom, dravo sa v tejto dobe vkrádajúcim do srdca a mysle ľudí (podľa ktorého je stredobodom človek alebo rovno povedzme „JA“) môžeme postúpiť o jeden krok ďalej - pozrime sa na to, čo je to desiatok.

Slovo desiatok sa objavuje v Biblii relatívne skoro, keď opisuje, ako sa Abram (budúci Abrahám) stretol s *Melchisedechom, kráľom Sálema a kňazom silného Boha najvyššieho*. Melchisedech ho požehnal slovami: „*Požehnaný Abram silnému Bohu najvyššiemu, majiteľovi nebies a zeme! A požehnaný silný Bôh najvyšší, ktorý vydal tvojich protivníkov do tvojej ruky!*“ na čo mu Abram dal desiatok zo všetkého. (1M. 14.18-20) Kde sa len v hebrejskom jazyku

pozrieš, desiatok je nazývaný *éšer*, alebo *ášar*, čo v oboch prípadoch znamená číslo desať, alebo jednu desatinu celku. Toto slovo sa v Biblii v súvislosti s desiatkom celkovo objavuje 40-krát, z toho v Novom zákone osemkrát. Prvý po Abrahámovi, ktorý dobrovoľne a sám od seba sľúbil: „*A zo všetkého, čo mi dáš, ó, Bože, dám ti istotne desatinu,*“ bol Abrahámov vnuk Jakob, ktorý to zhodou okolností nepovedal vtedy, keď sa kúpал v zlate, ale keď bol utečencom a bezdomovcom, na základe čoho už teraz môžeme poznamenať, že ak sa niekto chce dostať z kľatby chudoby, mal by sa zamyslieť a usporiadať si presne túto časť svojho života. Ale o tom

trošku neskôr. Do „legislatívy“ sa desiatok dostal počas doby Zákona, keď si v zbierke zákonov mohli izraeliti prečítať: „*A každý desiatok zeme ... je Hospodinov, je svätým Hospodinovi.*“ (4M. 27.30). A ako je na konci každého zákona uvedená jeho platnosť a účinnosť, tak aj tu sa objavila pečať: „*To sú prikázania, ktoré prikázal Hospodin Mojžišovi na vrchu Sinai, aby ich oznámil synom Izraelovým*“ (v. 34).

Od doby Zákona ubehlo zopár rokov a po márnom varovaní prorokov, aby Izrael neodchádzal

od Boha - ani v oblasti desiatkov - sa Izrael dostal do babylonského zajatia. Po 70 rokoch ich však ruka Božia vyviedla cez trojicu skvelých ľudí: Zerubábel, Ezdráša a Nehemiáša späť do Zeme zaslúbenej a začala reforma, v rámci ktorej sa obnovil aj systém desiatkov (Neh. 10.37). Nehemiáš sa však musel vrátiť na kráľovský dvor a ľudia nakazení tým, čo videli v Babylone, veľmi rýchlo hodili desiatok za chrbát a začali budovať vlastný systém, dôsledkom ktorého bolo, že kňazi a leviti ušli z Domu Božieho a začali sa venovať poľnohospodárstvu. Keď sa Nehemiáš dozvedel, že novovybudovaný Dom Boží živa prázdnotou, sadol na prvého koňa, ktorého v Babylone uvidel, priletel do Jeruzalema, vykonal finančnú reformu a opätovne nastolil Boží poriadok. (Neh. 13.10-11).

Posledná zmienka Starého zákona o desiatkoch sa objavuje na hranici Starého a Nového zákona - u proroka Malachiáša (pôsoobil asi v roku 450 pred Kristom), ktorý sa duchovnému významu desiatku venuje precízne. Presne Malachiáš je ten, kto ani dnes nedá spať egoistom a lakomcom mimo cirkvi, ale aj v rámci nej, keď bez servítky na ústach povie len pár veršov, ale tie stoja zato: „*Lebo ja Hospodin sa nemením, preto ste vy, synovia Jakobovi, ešte nevyhynuli. Odo dní svojich otcov ste sa odchyľovali od mojich ustanovení a neostrihali ste. Navráťte sa ku mne, a navrátim sa k vám, hovorí Hospodin Zástupcov. Ale hovoríte: V čom sa máme navrátiť? Či azda má človek okrádať Boha? Lebo vy okrádate mňa a hovoríte: V čom ťa okrádame? V desiatku a v obeti pozdvihnutia! Zlorečení ste zlorečením a mňa jednako okrádate, celý národ, čo vás je.*

Doneste celý desiatok do domu pokladu, aby bola potrava v mojom dome, a nože ma potom zkúste v tom, hovorí Hospodin Zástupov, či vám nepootváram nebeských prieduchov a nevylejem vám požehnania až prehojne. A pokarhám vám to, čo požiera, a nebude vám kaziť plodu zeme ani vám pred časom nepomece vinič na poli, hovorí Hospodin Zástupov. A budú vás blahoslaviť všetky národy, lebo vy budete rozkošnou zemou ľúbou, hovorí Hospodin Zástupov.“ (Mal. 3.6-12). Rozmenené na drobné asi toľko – Ja Hospodin sa nemením a vy ma odopieraním desiatku - ktorý mi patrí - okrádate. Keď ho však donesiete, zažijete nielen finančné blaho, ale aj obdiv susedov. Keď sme sa dostali až sem, nemá zmysel zastať, tak poďme ďalej. Mnohí kresťania určite povedia, že Nový zákon o desiatkoch nehovorí, však kresťania sú oslobodení spod zlorečenstva zákona. No, Ježiš by s tým asi celkom nesúhlasil, pretože Biblia zaznamenáva Jeho slová: „*Nedomnievajte sa, že som prišiel zrušiť zákon alebo prorokov: neprišiel som zrušiť, ale naplniť.*“ (Mat. 5.17). Keby sa len predsa našiel nejaký premúdretý človek, ktorý môže namietat, že Ježiš to určite nemyslel o desiatkoch, pretože o nich konkrétne nehovorí, opovážim sa (prepáčte za tú trúfalosť) uviesť jedno miesto z biblie zachytávajúce rozhovor Ježiša s farizejmi: „*Ale beda vám, farizeovia, že dávate desiatky z máty a ruty a z každej zeliny a obchádzate súd a lásku Božiu. Toto bolo treba robiť a tamto neopúšťať.*“ Apropo, nachádza sa v evanjeliu Lukáša (11.42), ktorý mal to najhumánnejšie povolanie – bol lekárom. Keď sme už pri Lukášovi, na záver tohto historického prehľadu o desiatku sa zmienim ešte o Pavlovi, ktorého Lukáš

sprevádzal a nasledoval. Pavol, ktorý okrem iného vyučoval Židov o tom, že Abrahám odovzdal desiatok Melchisedechovi, ktorý nie je nikým iným ako predobrazom Ježiša Krista! (Žid. 7.)

Takže asi toľko o desiatku z biblickej histórie. Na záver si ešte potrebujeme vyjasniť jednu vec: desiatok sa neplatí, desiatok sa nedáva, ale desiatok sa odovzdáva. Človek môže platiť, alebo dávať niekomu niečo len za predpokladu, že je toho vlastníkom. Ale desiatok, t.j. desatina tvojho príjmu nepatrí tebe, ale Bohu. Tie peniaze teda nie sú tvoje, ale Božie! Boh je majiteľom všetkých požehnaní, ako to aj povedal: „*...zem je moja, pretože vy ste pohostínmi a dočasnými usadlíkmi u mňa.*“ (4M.25.23). Ak človek prijme túto biblickú pravdu, nebude mať problém s desiatkami a pochopí systém ich odovzdávania – pretože v skutočnosti tým, že odovzdá Bohu len to, čo Bohu patrí - predpísanú desatinu všetkého, čo mu prepožičal Boh a proklamuje, že uznáva Božiu zvrchovanú vládu aj v oblasti financií.

Ak si doteraz dával aspoň trošku pozor, snáď sa ti už nezdá až také hlúpe to, o čom som písal na začiatku článku. Keď človek vierou dospeje k tomu poznaniu, že desiatok je večným ustanovením, ktoré sa neviaže na zákon, pretože sa objavil pred zavedením zákona a pokračuje aj po tom, čo vzťah človeka s Bohom začal byť založený nie na konaní skutkov, ale viere, pochopí, prečo sa niektorí hrdinovia Biblie zachovali tak, ako sa zachovali. Napríklad keď v Babylone dostali všetci ľudia „právo vybrať si“, či sa poklonia zlatému obrazu panovníka, alebo zhoria v peci, traja „veriaci radikáli“

Sadrach, Mézach a Abednégo si na rozdiel od všetkých ostatných ľudí nevybrali poklonenie sa, ale s pokojom v srdci povedali samotnému Nabuchodonozorovi: „*Jestli tak chce náš Bôh, ktorého my ctíme, ten nás môže vytrhnúť z ohnivej pece rozpálenej a vytrhne aj z tvojich rúk, ó, kráľu! Ale ak nie, nech ti je známe, ó, kráľu, že tvojich bohov ctiť nebudeme ani zlatému obrazu, ktorý si postavil, sa nebudeme klaňať.*“ (Dan. 3.16-17).

No vieš, ono sa vždy nájde zopár „exotov“, ktorí „nesklonili kolena modle Bálovi“ (Rim. 11.4), ale veria tomu, že je nad nimi Boh, ktorý sa o nich postará.

Podľa Biblie, ktorej verím, ktorú milujem a ktorá ma drží nad vodou – a preto odovzdávam desiatky – však práve „exoti“ spievajúci pieseň Baránkovu zažijú exodus z tohto sveta k Pánovi spolu s tisícami im podobným, ktorí mali v srdci to, čo Dávid: „*... milujem tvoje prikázania viac ako zlato a viacej než najlepšie zlato a uznávam za správne všetky tvoje nariadenia o všetkom...*“

Zdroje:

- Kresťan Dnes,
- Encyklopédie Bible, GEMINI s.r.o. Bratislava, 1992, heslo „Desátek“
- Internet

Róbert Vysocký